

شوراهای تخصصی شورای عالی انقلاب فرهنگی

## گزارش عملکرد شوراهای تخصصی

از سال ۱۳۸۱ مقام معظم رهبری ( دام عزه) اعضای شورا را به مقوله جدیدی تحت عنوان مهندسی فرهنگی توجه دادند و در بخش های پژوهشی و فرهنگی شورا و کمیسیون های تخصصی مسأله از جنبه های مختلف مورد توجه قرار گرفت. در سال ۱۳۸۶ لزوم بازنگری در مأموریت شورای عالی انقلاب فرهنگی توسط معظم له مطرح گردید. در این سال مقام معظم رهبری در حکم جدیدی سه مأموریت جدید تهیه نقشه جامع علمی کشور، نوسازی نظام آموزشی و مهندسی فرهنگی را برای شورای عالی انقلاب فرهنگی تعیین فرمودند. لذا با توجه به لزوم عملیاتی کردن این مسأله شوراهای تخصصی تهیه نقشه جامع علمی کشور، تحول و نوسازی نظام آموزشی و مهندسی فرهنگی از چهار ماه گذشته با عضویت اعضای شورای عالی و تعدادی از صاحب نظران طراحی و عملیاتی شدند که جلسات این شوراهای به جای شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل می گردند.

شرح وظایف این شوراها به تصویب شورای عالی رسیده و تکمیل و اصلاح آن همچنان ادامه دارد. سه شورای تخصصی شامل: شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور به ریاست دکتر واعظ زاده، شورای تخصصی تحول و نوسازی نظام آموزشی به ریاست دکتر کی نژاد و شورای تخصصی مهندسی فرهنگی به ریاست حجه الاسلام والمسلمین صادقی رشاد می باشد. آنچه در پی می آید عملکرد چهار ماهه این سه شورای تخصصی می باشد.

## شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور

اعضای شورا:

دکتر صادق واعظ زاده عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و رئیس شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور

دکتر منصور کبکانیان عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و معاون پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر محمدرضا مخبر دزفولی عضو و دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر محمدعلی کی نژاد عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

حجت الاسلام محمد محمدیان رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر عبدالله جاسبی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر مهدی گلشنی عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر علی عباسپورتهرانی فردرئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر امید وار رضایی رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر محمد مهدی زاهدی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر کامران باقری لنکرانی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

وزیر آموزش و پرورش و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر حمیدرضا طیبی رئیس جهاد دانشگاهی و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر حسین کچوئیان عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر بابک نگاهداری دبیر شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور و معاون ارتباطات شورای عالی انقلاب فرهنگی

اعضا کمیسیون تلفیق:

دکتر علی مبینی دهکردی قائم مقام معاونت امور انسانی و

مدیریت وزارت نفت

دکتر منصور کبکانیان عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و معاون پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر باقر لاریجانی رئیس دانشگاه علوم پزشکی تهران و رئیس شورای سیاست‌گذاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر بابک نگاهداری دبیر شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور و معاون ارتباطات شورای عالی انقلاب فرهنگی

دکتر علیرضا دلآوری معاون هماهنگی و دبیر مجامع وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر علیرضا جهانگیریان معاون فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر سید حسن قدسی‌پور مدیر کل دفتر بررسی و ارزیابی پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر آریا السنتی رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

دکتر مهدی فاتح راد سرپرست دفتر سیاست‌گذاری و برنامه ریزی کلان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

مهندس سید مجتبی هاشمی رئیس مرکز صنایع نوین وزارت صنایع و معادن

دکتر قرنفلی رئیس دانشگاه علم و فرهنگ جهاد دانشگاهی

دکتر محمد جواد چیت‌ساز مدیر گروه پژوهشی جامعه‌شناسی پژوهش‌گده علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی

کارشناسان:

دکتر مجدزاده

دکتر اسماعیل زاده

دکتر نادرمنش

آقای سید فرهنگ فصیحی

آقای محسن خضرای راد

آقای حسین عبدی

آقای بهروز طهماسب کاظمی

شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور یکی از شوراهای تخصصی سه گانه شورای عالی است که به منظور تهیه و تدوین نقشه جامع علمی کشور و با عضویت اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی و جمعی از صاحب نظران علمی کشور تشکیل گردیده است. این شورا تا مورخ ۸۶/۸/۲۲ به طور هفتگی و منظم جلسات خود را برگزار نموده که در کل ۱۰ جلسه تا تاریخ مذکور تشکیل شده است. در طی این جلسات ضمن تصمیم گیری درباره تهیه نقشه در دو بازه زمانی کوتاه مدت و دراز مدت فعالیت هایی چون اصول تهیه و تدوین نقشه جامع علمی کشور انجام گرفته است.

در خصوص اصول تهیه و تدوین نقشه جامع علمی کشور در چند جلسه اول تبادل نظر صورت گرفت که منجر به تنظیم اصول اساسی و کلیات تهیه نقشه در محورهای نظیر رهنمودهای مقام معظم رهبری در این خصوص، مراحل تدوین نقشه جامع علمی کشور، ضرورت های نقشه جامع علمی کشور، هدف گذاری و آینده نگری، دستگاه های مسئول در تهیه نقشه، مبانی و مفاهیم نقشه جامع علمی کشور، نوآوری در تهیه نقشه، اجرایی کردن، استفاده از تجارب جهانی و مطالعات و اقدامات قبلی دستگاه ها گردید.

گزارش اقدامات انجام گرفته در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص تهیه نقشه جامع علمی کشور و تحلیل و بررسی آنها در دو گزارش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر تشکیل کار گروهی در این وزارتخانه برای این موضوع، استفاده از دیدگاه های صاحب نظران علم و فناوری،

مطالعات تطبیقی و بررسی وضعیت سامانه مدیریت اطلاعات علمی کشور، تدوین مبانی نظری و روش شناسی تدوین نقشه جامع علمی کشور، مطالعات علم سنجی و آینده نگری، مطالعات تحلیل محیطی، نگاشت نهادی، مطالعات و برنامه ریزی منابع انسانی، ساختار اجرایی نقشه جامع علمی کشور و مدل تقسیم کار بین دستگاه های مختلف آمده و همچنین در گزارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی محورهای چون بررسی ویژگی های جامعه مطلوب در چشم انداز توسعه ایران، چگونه به کارگیری دانش و فناوری برای ارتقاء و توسعه نظام سلامت کشور، مروری بر تجربه کشورهای کانادا، ژاپن، امریکا و تایوان در زمینه نقشه جامع علمی، طراحی روش کار تهیه نقشه، تشکیل کمیته راهبردی نقشه علمی و تدوین راهبردها، برنامه آینده نگاری و اولویت گذاری، بررسی نظام نوآوری سلامت و ارتباط سیستم های پژوهش و نوآوری سلامت با محیط پیرامون آن مورد توجه قرار گرفته است.

در همین راستا به پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ماموریت داده شده تا با همکاری نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها نسبت به تهیه مبانی نظری و چارچوب مفهومی نقشه جامع کشور در اسرع وقت اقدام نماید و گزارش در آمدی بر پیش فرض ها و اصول حاکم بر تهیه و تدوین نقشه جامع علمی کشور که توسط حوزه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تهیه شده بود ارائه شد و مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

بخش های مربوط به علم و فناوری سند چشم انداز بیست ساله نظام در این شورا مورد بازخوانی و تحلیل قرار

گرفت و اهداف و شاخص های کلان علم و فناوری تهیه شده توسط هیات نظارت و ارزیابی فرهنگی و علمی و وزارت علوم تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی در شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور ارائه شد و اعضا ضمن تبادل نظر به نهایی سازی و اولویت گذاری این شاخص ها پرداختند.

الگوی تهیه و تدوین نقشه جامع علمی کشور که در سه محور فرایند توسعه علم و فناوری، فعالیت های پشتیبان و کمیته های تخصصی همراه با اجزای زیر مجموعه هر کدام طراحی شده بود با اصلاحاتی به تصویب شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور رسید تا مبنای عمل طراحی نقشه قرار گیرد.

کمیسیون تلفیق و تدوین نقشه جامع علمی کشور زیر نظر شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور و در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با حضور نمایندگان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد دانشگاهی، موسسه های آموزش عالی غیر دولتی و اعضای حقیقی صاحب نظر به تصویب رسید.

کمیسیون تلفیق تا مورخ ۸۶/۸/۲۲ چهار جلسه تشکیل داد و اقداماتی چون: تصویب مراحل مختلف تدوین نقشه جامع علمی کشور، طراحی الگوی مبنا برای تهیه نقشه جامع علمی، ارائه گزارش شاخص های بخشی حوزه بهداشت و سلامت، صنایع و معادن و ارتباطات، شروع ارتباط با دستگاه های مختلف دخیل در تهیه نقشه برای تعیین وظایف هر کدام و فعال سازی مراکز پژوهشی و مطالعاتی آنها برای همکاری در تهیه نقشه جامع علمی کشور و ارائه گزارش پایلوت پروژه

آینده نگاری ملی تهیه شده توسط مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و ارایه پیشنهادها و اصلاحی و تکمیلی برای تهیه نسخه تکمیلی آینده نگاری انجام شد.

در جمع‌بندی مباحث مطرح شده پیرامون کلیات طراحی نقشه جامع علمی کشور در شورای تخصصی باید گفت که امسال مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در حکم جدید سه مأموریت را برای شورای عالی انقلاب فرهنگی تعیین فرموده اند که یکی از آنها تهیه نقشه جامع علمی و نیز اجرایی کردن آن است.

محورها و رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار نخبگان جوان با ایشان (۸۶/۶/۱۲) عبارتند از: جایگاه علوم گوناگون، رشته‌های تحصیلی و تعداد دانشجویان مورد نیاز و جنسیت آنان وضعیت مناطق مختلف کشور از لحاظ علمی، کاربردی کردن تحقیقات و اختراعات، تبدیل علم به ثروت و تکمیل زنجیره علم و فناوری است.

در بیان ضرورت های نقشه جامع علمی کشور نیز باید گفت که برای تهیه نقشه داشتن یک تصویر درست از وضعیت فعلی بسیار مهم است. همچنین باید معلوم شود جامعه آرمانی ما کجاست. آرمان باید سند چشم انداز باشد. وضعیت آینده را با شاخصهای کمی و کیفی تعیین شود، برای تدوین نقشه جامع علمی کشور لازم است بطور روزآمد وضعیت را بدانیم بر این اساس باید نظام اطلاعاتی روزآمد علم و فناوری داشته باشیم و همچنین تدوین نقشه جامع علمی کشور باید گفتمان مطرح فرهیختگان کشور باشد.

این نقشه باید در بر دارنده اولویت‌ها، علوم و رشته‌های تحصیلی که برای توسعه همه جانبه و پایدار کشور لازم است، باشد و برای تهیه نقشه جامع علمی

در درجه اول نیازمندی‌ها را مشخص کنیم و سپس بر اساس نیازها، نسبت به تهیه نقشه جامع اقدام نمائیم و همچنین لازم است نیازهای منطقه هم مشخص شوند و با امعان نظر به این نیازها نسبت به تهیه نقشه اقدام شود.

البته بررسی فعالیت های مقدماتی صورت گرفته قبلی توسط دستگاه های مختلف در خصوص تهیه نقشه ضرورت دارد و مطالعات و اقدامات بعمل آمده در وزارتین علوم و بهداشت در جهت بررسی و تهیه نقشه جامع علمی کشور بررسی و نتایج آنها در شورای تخصصی نقشه جامع مطرح و باید مورد بحث و تبادل نظر قرار گیرد.

### طراحی نقشه جامع علمی کشور در دو بازه زمانی کوتاه مدت (۹-۶ ماهه) و بلند مدت (بطور مستمر) صورت خواهد گرفت

در جلسات شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور عناوینی به تصویب رسید که به شرح ذیل است:

برنامه ریزی و طراحی برای مشارکت نخبگان کشور در طراحی و اجرای نقشه از طریق برگزاری نشست های تخصصی با نخبگان، پایگاه اطلاع رسانی و نظایر آن توسط دبیرخانه شورای تخصصی؛ ضرورت بهره برداری و استفاده از فعالیت ها و مطالعات اولیه وزارتین علوم و بهداشت در زمینه نقشه جامع

علمی کشور و تکمیل ادامه مراحل کار؛ مأموریت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها برای تهیه مبانی نظری و چارچوب مفهومی در اسرع وقت؛ تشکیل کمیسیون تلفیق و تدوین نقشه جامع علمی کشور در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و ذیل شورای تخصصی نقشه جامع علمی کشور و تعیین ترکیب اعضای آن؛ تعریف ساختار و ارکان نظام تدوین نقشه جامع علمی کشور؛ طراحی اهداف و شاخص های نقشه جامع علمی کشور در سه سطح ملی، بخشی و خرد متناظر با اهداف نقشه، رفع مشکلات جامعه و حرکت در مرزهای دانش؛ طراحی نقشه جامع علمی کشور در چارچوب حوزه علم و فناوری چشم انداز بیست ساله نظام؛ نهایی سازی و اولویت بندی اهداف و شاخص های کلان علم و فناوری نقشه جامع اعم از کمی، کیفی، ارزش و توسعه ای؛ تصویب الگوی طراحی و تدوین نقشه جامع علمی کشور در سه محور فرایند توسعه علم و فناوری، فعالیت های پشتیبان و کمیته های تخصصی همراه با اجزای زیر مجموعه هر کدام و مأموریت مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور مبنی بر ارایه نسخه تکمیلی پروژه آینده نگاری ملی حداکثر تا دی ماه سال ۸۶ به کمیسیون تلفیق.

شایان ذکر است طراحی نقشه جامع علمی کشور در دو بازه زمانی کوتاه مدت (۹-۶ ماهه) و بلند مدت (بطور مستمر) صورت خواهد گرفت و برآورد می شود نسخه اول نقشه جامع طی ۹-۶ ماهه ارایه گردد تا مبنای حرکت دستگاه های علمی قرار گیرد و در برنامه بلندمدت بطور مستمر اصلاح و تکمیل خواهد شد. ■